

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gladivs Israel

Reindel, Philipp

Ingolstadii, 1644

lebvsævs Helvo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46272](#)

Oratio.

Domine IESV Christe, qui propter nos homo factus es, ut nos ex inimicis caelstis Patris, amicos redderes,
Et diligamus in uicem inter nos, pracepisti, da nobis fraternam amplecti charitatem, ut te; Et propter te, proximum vero corde diligamus, omnem iniuriam condonemus, Et, ut Vers Christiani tui Verè filij Vocari possumus.
Amen.

I E B V S A E V S
H E L V O.

Tebusæus præsepe dicitur, quod illi notantur, qui perpetuarij quasi equi ad pabulum stant, nunquam non omne tempus glutunt, vorant. Quo Gulæ vitium intelligitur, & est inordinatus appetitus cibi, ac potus. Excessus hic verò quinario consistere in numero potest juxta S. Gregor. & S. Th.

S. Th. 2. 2. q. 148. cùm nimirum
quis supramodum lauta & pretio-
sa quærit, debitam quantitatem
aut ciborum ac potus excedit, de-
lectationi gustus plus e quo seruit,
tempore non debito in epulas &
cantharum ruit, adeoque crapulâ
& comessatione se oblectat. Vnde
Gulosus rectè dicitur, Gulo, &
Sus.

Proin Gula, quæ in cibo ac po-
tu consistit his maximè casibus
in lethale peccatum abire potest.
Primò. Si ultimum quis finem
suum in hoc collocat juxta Pau-
lum: Quorum Deus venter est, ita
ut paratus sit quodvis flagitium
designare, quam cibi & potus de-
fectum pati. Secundò. Quando
ex cibi & potus appetitu præcepta
conculcat, dies jejunij non obser-
uat, & ciborum lautitijs, ad sol-
uendas

uendos creditores impotentem se reddit, &c. Cùm notabile corporis dàmmum aut morbum scien- ter sibi inde conciliat. Quartò. Si graui alios ex hoc scandalô affi- ciat. Quintò. Dùm contra natu- ram v. g. humanis vescitur carni- bus vt Caiet. & Nauarr. anno- tant, nisi necessitas aut sanitas id requirat, cùm homo iam occisus inuenitur, non tamen liceret occidi- dere propter hoc in nullo casu. Caiet. 2:2. q. 148. a. 2. Nauarr. in summ. cap. 25. n. 130.

Sextò. Quando probabiliter ex nimio potu timetur peccatum mortale, vt, qui scit multâ se hinc in lasciuiam proclivem, &c. In his casibus est mortale, in alijs veniale vt plurimum est, vt communi- ter Theologi docent, quibuscum hæc asserimus. Plura videre licet apud

apud Tolet. de 7. peccat. cap. 60.

Sanè quām graue sit, rationis
vſu ſponte ſe priuare, nemini non
patet.

Quæres quale delictum sit, græ-
co more bibere, & mero certare
germanicè gutrincken ? Respon-
deo, ſi amicè quis alterum poculo
inuitet, ita ut tamen respondere
liberum sit, an & quantum velit,
neque vrgeas ; hoc per ſe loquen-
do non noxiūm eſſe, ſed ita ſemet
inuitare mero donec ebrietas fe-
quatur, lethiferum hoc peceatum
eſſe. Idem dicendum de ijs, qui
ſtudio alios inebriant, & vino de-
ponunt. Maiorem verò huic dog-
mati lucem addere neceſſe non
eſt; ſi enim ſeipſum inebriare mor-
tiferum eſt, ſic etiam deponere
alterum, lethale erit. Audiamus
ſanctos Patres.

Potat

Potatione procedente, ait Busil-hom.
in ebr. èò Genitius, Et de augemis
hoc insani certent, & de ebrietate
per ambitionem contendant. Cuius
auctorem legis diabolum habent, si-
etoria verò præmium peccatum. Nā
qui plus hauserit mors laudatur, is
victoriam refert, atq[ue] ita gloria
ignominia captant.

Accedit S. Ambros (de Elia &
leiun.) ad amissim hanc stultiā
præsentiens.

Primò, inquit, minoribus poculis Ge-
lus bellicari pugnâ praludetur, &c.
ergo ubi recalere cœperint, poscunt
maiora pocula, fervor inardescit.
Deinde procedente potu longius con-
tentiones diuersa, & magna certa-
mina quis bibendo præcellat: Nota-
gravis si quis se excusat, &c. at ubi
consummata fuerint epula, putes
iam esse surgendum, tunc de integro
potum instaurant suum, & cùm
consummauerint, tunc inchoare se
descunt: tunc deferuntur phiala, tunc
maximi.

maximi crateres, quasi instru-
menta bellorum. Ac ne immodera-
sum hoc arbitreris mensura propo-
nitur, certatur sub iudice, sub lege
decernitur. Agnorhetes illic furor
est, suspendium debilitas, Victoria
præmium culpa.

Et idem S. Pater c. 14. monet.

Nec vos excusamini, qui vocatis se
amicos, emittitis vt inimicos, quāo
melius in terram tua vina fudisse?
Quid te delectant damna, sine gra-
zia? rogas ad iucunditatem, cogis ab
mortem, inuitas ad prandium effer-
re vis ad sepulchrum, cibos proxim-
tis, tormenta irrogas, vina preten-
dis, venena suffundis.

Nē pluribus te differam amice Le-
ctor, inuito te ad S. Augustinum
serm. 231. & 232. de Temp. à quo
amplius hæc insania depingitur.
Sed quid de illo iam more dicam,
quo saluti Cæsaris, Regum, Prin-
cipum, aut aliorum ianitati liba-
tur?

tur? Patet responsum ex eo, quod
stolidum sit ob alterius salutem, si
plusculum te inuitas, ut altero ma-
nè Festum diem Capite dolenti-
um celebres, & quid refert, si hoc
te modo inebries, & cum inepta-
ratione, rationis expers fias ac te
gulæ peccato obstringas; ut pro
aliorum salute, tuam salutem per-
das. Non petunt principes, ut pro
illis ad Inferos descendas cum im-
probè bibis, ut in Phlegethone
natare debeas. Omne nimium ver-
titur in vitium, si res in medio stat,
mos hic non adeo carpendus esset,
sed quia pro salute alterius tan-
tum libas, ut te hominem amplius
esse nescias an canem, facile discis
te hic interdum lethalis noxæ re-
um fieri posse. Rectius egit quon-
dam Religiosus quidam Ratisponæ
ad D. Eimerami Abbas, qui cum

I vrge-

vrgeretur, vt Cæsar is sanitati libaret maios poculum, dixit: satius esse Cæsari, si pro ipsius sanitatem Orationem Dominicam percurreret. Inaudiit hoc Imperator, mireque placuit piissimi Abbatis dictum, quod precibus magis, quam poculis respondere vellet.

Rogas insuper, qui scire possis,
verè te ebrium fuisse? audi, dum
clarum manè fenestras.
Intrat, & angustas extendit la-
mine rimas,

Expergisceris, ignoras quid he-
sterna die dixeris, egeris, & quo-
modo domum veneris, aut lecto
concesseris. Præterea quando ea
patrasti, quæ, si sobrius fuisses,
nunquam cogitasses. Sed altiores
hac de re quæstiones Lessio relin-
quimus l. 4. de Iure & Iust. c. 3. dub.
3, §. 27.

I, Omnia

H. Om̄ib⁹ ergo modis Iebusæus
hic trucidandus est. Cogita, quām
hoc pudendum sit, non in Chri-
stiano tantū, sed & hominēcri-
men. Inspice Poëtas, quid de illo
canant.

*Quid non ebrietas designat? opertæ
recludit,*

*Spes inbet esse ratas, in praliatru-
dit inermem, ēc. Horat.*

*Nempe in amarescunt epula sine fine
perita.*

*Illusq; pedes viciosū ferre recusant
Corpus.*

Ipsis etiam hodie Germanis vitiū
hoc Sarcasmis verberatur eiusmo-
di: Vbi regnat Bibere, tunc perdi-
tur & Credere. Potator improbus
Lunam superat, dum in dies ebrius
est, cùm Luna tantūm semel in
mense plena sit. Amicum ad cœ-
nam vocas, & stultum remittis
domum; plures in vitris, quām in-

I. 2. mari:

mari pereunt. Sanitatis pocula
Pharmacopolarū sunt lucra. Mul-
tum vinum, multum in corpore
acetum creat. Ebrius nil rectius
facit, quam si in lutum cadat, tunc
se porcum fateretur. Vis videre mo-
res gulosi potoris? Cerne manci-
pium simile, quale Spartani suis
olim liberis proposuēre, quos ali-
quando esse ebrios noluerunt.

Cerne Iconismum eiusmodi Ne-
potis apud Angelinum Gazæum.
nostrum in pijs Hilarijs, quo stra-
tagemate, quod hīc non addimus,
Mulier Belgica suum exceperit
maritum, reliqua tibi legenda
transmitto.

Erat hūic Maritus improbissimus

potor

(Ab, orbe nato se fuit) dies totos
*Profundiorum municeps popina-
rum,*

Et integrarum noctium terebrator,

Exhau-

Exhauiendis cantharis, evallitqz
Renunziari potuit optimo lure
Biberius Imperator, aut Mero Cōsul.
Crumena nummis si fuisse exsucca,
Et natus esset hospitam Charontē,
Tabernā absbat oblitus probè probris,
Expalliatus sape, & ex galero itus:
Dicamne paucis? destitutus à men-
te,

(Quam vina fors adusta fors potens
zyklum

Cerebra visens delicata, turbarat)
Domum redibat, (si redire sic passu
Labi, & relabi quolibet) lato bello
Frequenter aures delibatus ad sum-
mas,

Verimqe muris hinc & hinc reperi-
cussus,

Subinde muros vulnerabat impactu.
Sed quid domi? & quid non domi?
hic dabant pessum.

Quicquid familia forte, quicquid
sxoris

Habere potuit obuium: Nihil tutū.
Va lancibusqz, sedibusqz, mensisqz.
Miseranda proles, verberum metu
pressa;

Frequens profundo delitebat in fur-
no.

Quid faceret uxor ? absecrauerat,
flerat,

surgata fuerat, innolavat in barba,
Nil lacrima olla, nil preces, nihil di-
re,

Nil profuere iurgia, Ego graues ira.
Nimis hunc tenaci Bacchus alligat
Gisco,

Et combibonum nodus, insciuorum-
pis.

Contusa quoties illa mole pugnorum,
Oculis Ego ore linida, exos, clumbis,
Vulansq; medium prouocarat in
vicum,

Opemq; ciues clamitans opem ciues;
Quid faceret? audax comminiset-
tur factum.

Lecto iacebat ille sesqui sopitus,
Quem nec tonitrua suscitare mille-
na,

Vix ipse possit orbis axe dilapsus, Ego.
Egregia Edonis imago haec est,
quam Gazæus, alter in scazonte
zeuxis

zeuxis bellè, perbellè adumbravit;
addamus huic & accinamus ex
Germanico in Latinum huic Ie-
busæo traductum poema.

Quacumq; Phœbus igneas agit rotas,
Et alma lucis planstra dissipat sua,
Hac fulminare marris ebris puer,
Liber vagatur, nec vacillantes pedes
Nutante ventris mole desperant viæ.
Nec Gange iam se iactat oppresso po-
tens

Indisq; solum gentibus Thyrsum qua-
812.

Nobis Tyrannus instat, Cingū grane
Molitur orbis publicus mundi latro,
Vidi nataentes dulcis in mersi salo
Animas bibaces splēdida vectas rare,
Pictis phaselis, vitreis carchesiis,
Vnū celeusma; Vnde Pater Euā fuit,
Modimperator impera, Euā impera;
Faceſſat hinc rectoris, Cnauta ma-
nus.

Vbi ſponte fluctuamus, Cmergi iro-
uat.

Sed fracta postquā nauis allisū leui

1 A Eras-

Fragilem nimis se fassa, nec tabula
dedit,

Tunc helionū misera prodūt cohors :
Hem qua virorum monstra, qua vi-
deo probra?

Fuliginosis nubibus fumar caput,
Aciem cerebri crudus abridit vapor,
Ignava, vilis infimam Gerrens hu-
mum,

Delira mens, nec muneris memor sui
Obliviosa eruditur Lethes aquis
Se proluisse, dū nimio inundat mero,
Pigras molestus concutit manus tre-
mor,

Fessa podagrā poplitum bases labant,
Fædam cloacam fauciū palus vomit.
Meram officina sanguinis cudunt
aquam,

Buccarumentes spiritum vita viam
Pulmonum ab arctis follibus mordi-
cum trahunt.

Oculos rubedo, pustula notant genas,
In frontis iuno cupreus nasus sedet,
Venter tumultus viscerum, Erixas
dolet,

Lateralapilli, saxa vesicas grauāt.

Quin

Quin & cululli diuines sorbet lares,
 Villas, agrosq; pertinax vorat gula,
 Adeo supplex curta seruatur domi,
 Ut ad silentes horrida ripas stygis
 Frustra rogaret inferus naulum se-
 nex. &c.

Cauere cines noxiū malum Dei,
 Nisi lauamens est. Mænadicum quan-
 do greges

Insanientium saus incosit furor
 Baccharum ad aras victimæ cadunt
 Viri:

Nullus peribit suaniter, sic qui pe-
 rit.

Sisto poema, ipse sibi satis heluo
 poëta est, dum omnibus carmen-
 factus, cuiusvis Tityri fistulæ ma-
 teriam præbet.

II. Accedant iam diuini volu-
 minis Oracula, quæ sic loquun-
 tur.

Noli esse in conuinüs poratorum, nec
 in commissariis eorum, &c.
 Proverb. 23. 20.

Sicut factum est in diebus Noe, &c.
edebant & bibebant & fū in drem,
qua intravit Noe in arcam, & se-
nit diluvium, & perdidit omnes.

Luc. 17. 27.

Insuper Deut. 23. 20. præcipitur Et si-
lvis consumax, epulis & crapsula
vacans, lapidisbus obruatur.

Sat verò ista sint, abunde est, vnde
plura te sacer Textus doceat.

III. Auscultemus sanctis quo-
que Patribus, quos si prolixius
legere vis, Basilium habes Homil.
in ebriet. Chrysost. homil. contra
luxum, Augustinum serm. 231. de
Temp.

In compendio hīc audi S. Am-
brosium lib. de Elia & Jeiun. c. 16.

Ebrietas fomentum libidinis, ebrie-
tas incentium infania, ebrietas
genenum insipientia, &c.

Chrysost. ad pop. ant. hom. I. Vbi ebrie-
tas, ibi diabolus; Vbi turpia verba,
ibis saturitas, illuc damones choreas
magunt.

Insu-

Insuper homil. 58. in Matth. ait.

Quanto melior asinus ebriosus est, quanto canis præstansior? Omnes certè, bestia cum bibunt, aut comedant, glæbra quam sat is est, non sumunt, etiam si mille homines cogerent.

Perpende ultra quas sèpe catastrophes, quas Tragœdias gula & ebrietas dederint. prò quam cloacam affert Augustinus serm. 33. ad frat. in Eremo. ubi in scelus hoc, quam prolixè detonet, plura leges.

Accidit, inquit, hodie terribilis casus, Ecce. Filium habebat Et scitis (Cyrillus) Ecce eum unicum possidebat, Ecce quis unicus erat, eum superflue diligebat Ecce supra Deum, Ecce is, nempe filius, hodie ebrietatem perpessus, matrem prægnantem nequerer oppresbit, sororem violare voluit, patrem occidit, Ecce duas sorores vulerari possit ad mortem. Hactenus Augustinus.

En quale monstrum ebrietas pe-

I. 6 perit,

perit, quale vix in Acheronte vi-
deris. Vah Epicuri de grege por-
cum!

Similem crapulæ prolem quo-
que affert Th. Cantiprat. l. 2. a-
pum. c. 56.

Multam iam noctem combibo-
nēs aliqui in popina fudabāt, cùm
inter plura etiam sermonum the-
mata de immortalitate animæ quæ-
stio agitabatur, carpebat unus
concionatores, quod passim cla-
marēt, animas hominum æternas,
nulli immortalitati subiacere. Si-
stit se quam primum Orcus, & po-
culorum socius humano schema-
te assidere incipit, & qui vos ser-
mones, inquit, detinent boni viri,
edicite. De immortalitate animæ
nobis quæstio est, ait ille Epicu-
reus: & Hercle animam ego meam
cuius viliori, quam licebitur
pretio

pretio diuenderem, lubensque id
Iucri omne opiparæ huic mensæ
consecrarem. Bellè habet, ait Or-
cus, si placet, hos in numerato
nummos accipe, tuaque mihi ani-
ma in merce sit. Placet alteri con-
ditio, numeratur hospiti pretium
ut largius affundat, fit risus, & am-
plioribus sub cæna poculis certa-
tur. Iam in tuto videbantur omnia.
& dum prodigus ille epulo vendi-
tor inter crateres exultat, satur
tandem domum redire vel cespiti-
tare potius contendit, cum perso-
natus mercator: habeo, inquit,
adhuc quod quæram Oedipos
meos. An non emptori fas est, equū
simul & frænum abducere? Imò
maxime, aiunt illi, cum illico Cer-
berus animam hominis cum cor-
pore in sublime raptam, ad æter-
num stygis domicilium abducit.

Jta

Ita est: Potatur, estur, luditur, perit
sur, interitur.

Bene dixit Chrysostomus: ubi e-
brietas, ibi diabolus.

Non omittamus factum lugu-
bre quod Ioan. Benedictus lib. 3.
summæ cap. 7. in append. recen-
set. Anno 1583. circiter.

Vir erat, immanis gluto, qua-
lem ferè eundem antea ex Gazæo
depinximus. Is quodam die affixus
popinæ cùm animam quoq; debe-
ret, poculis tamen impensius in-
dulxit. Adeò præsto misella vxor
rogat, obsecrat ut liberis parcat,
non esse domi quod vel muri suf-
ficeret in obsonium, cùm interea
ille famentes relinquens domi fi-
lios, Baccho litaret. Accensus
quamprimum heluo feminam a-
deo fustibus deuerberat, ut se le-
uare solo vix posset. Pugnis ergo
satur

Tatur esuriens muliercula domum
volat, quam exsucci & exsangues
fame liberi adoriuntur, panem
clamat, panem. Vedit illa suorum
pignorum torrida esurie corpora-
scula, & recentibus adhuc à viro
plagis calescens, immane facinus
audet: cultrum arripit, & eheu
inquit filoli mei, faxo ego nulla
vos porre fames vexet, annonam
vestram coctor parés hospiti ven-
dit, potet etiam improbus potorū
sanguinem vestrum, simulque
ferrum utriusque filioli in guttur
desigens, utramque prolem inau-
dito sacrificio Iracundia litat; In-
de ab ipsa cæde facta ferocior, cal-
cansque suorum exultabunda
sanguinem madente cultor intre-
pida velut saxum stans ebrium è
propina maritum opperitur. Vix
pede limen pulsat heluo, cum illa
quam-

quamprimum parata ad rem sicas,
ades tandem, inquit, infamis spon-
gia, & turpis nepos, latro filiorum,
esto socius funeris tuorum nato-
rum, quos fame mactasti, simulq;
adacto in collum ferro illi cerui-
cem auellit. Evidem non laudan-
dum est huius Pseudoludithæ fa-
cinus, sed quid ebrietas designet
lugubri hoc spectaculo palam fa-
cere volebamus. Inde correpta à
lictoribus vxor, intrepido in lur-
coneſ sermone diserta, magistra-
tus jussu debito mortem suppicio
obivit.

Non frustra sanè decreta Baua-
riæ in eiusmodi lurcones acerbius
quid statuere jubent. Hanc in-
rem quoque Maximilianus Impe-
rator in comitijs Augustanis An-
no 1500. & Carolus V. Magistra-
tibus curam ob scelus hoc adhi-
beri

beri supremam voluit, vide Adamum Conzen lib. 3. polit. cap. 13.
Plura quoq; de hoc scelere affert Hippolytus Guarinomius, in Abominationibus humani generis.

V. Optimum ergo huic male remedium est, ut teus tibi Dominus & Imperator sis, hinc alij sepe vt è Bacchi vinculis se eximant, vinum eiurant, & pocula, Acheloo se consecrant, alij certam ad diætam potum restringunt, alij popinas fugiunt, combibones deuitant, paruoque contenti cantharo domi, valentes & sani de mensa surgunt. Vis ergo Iebusæum sternere, Achillem te præsta, & habebis illud, quod speres.

*Vincenti dabo edere de ligno Giræ,
quod est in paradiſo Dei mei. Apo-
cal. 2.*

Ora-

Oratio.

Domine IESV Christe, qui cum sis
Deus noster, cibus etiam noster in
sacrosanto Eucharistia mysterio fieri
dignatus es: In cruce: sitio, excla-
masti, Etles carnis concupiscentias in
nobis enerua, Et eam frugaliter refici-
entes, Et tabernaculum tuum vir-
tute abstinentia mundantes, ad fre-
quentiorem panis caelestis dulcissimam
receptionem disponamus. Amen.

I R A T V S H E-
V AE V S.

Heuæus dicitur Lapidès col-
ligens, quo Iracundum in-
telligimus hominem, qui
vel pañillum sape læsus, statim
in fermento jacet, lapides, cultros,
pugnos, enses circumspicit, qui-
bus feriat, totus furit, totus calet,
quasi in sulphure lauisset, totus ex-
nuce fit, totus ex cortice crepat, ut
mox